

Norske arkitekters
landsforbund

NAL Norske arkitekters landsforbund
Josefinesgate 34, 0351 Oslo
nal@arkitektur.no

Notat, Utsynsmeldingen - høringen i Stortingets Utdanningskomite den 24. April, 2023

Vi viser til mottatt «Utsyn over kompetansebehovet i Norge Meld. St. 14 (2022-2023)» og har merknader til det videre arbeidet.

Norske arkitekters landsforbund (NAL) er en fagideell medlemsorganisasjon for arkitekter i Norge med utdanning på universitetsnivå tilsvarende mastergrad eller sivilarkitekt.

NALs viktigste innvending handler om forslaget til nytt finansieringssystem og innplassering av arkitektutdanningen i en ny finansieringskategori der nye studieplasser i realiteten kuttes med mer enn halvparten av finansieringen. Vi mener at dette forslaget dermed hindrer opprettelsen av de studieplassene som trengs for å dekke de nåværende og fremtidige kompetansebehovene som Utsynsmeldingen selv påpeker.

Proessen rundt utsynsmeldingen - forslag til finansieringskategorier

Arkitektutdanningen i Norge er en liten og spesialisert profesjonsutdanning på 5 til 5,5 år. Den er i dag finansiert etter den neste høyeste studiekategorien, kategori B. Dette muliggjør en praksisnær utdanning med tett kobling til praksis og til forskning. Det er denne utdannelsen som kvalifiserer til å prosjektere arkitektur i tiltaksklasse 3 og danner samtidig opptakskravet til NAL.

Utsynsmeldingen foreslår å redusere antall finansieringskategorier fra seks til tre, som etter vår mening plasserer vårt studium på feilaktig nivå fordi grunnfinansieringen mer enn halveres. I tillegg vil dagens sats for resultatuttelling bli redusert nesten like mye som satsen for grunnfinansiering. For arkitektutdanningen vil disse kuttene i realiteten bety at fremtidige studieplasser blir umulige å finansiere med den undervisningsmodellen som er i dag.

Arkitektfagets kompetansebehov

Arkitekter tegner våre omgivelser, våre hjem, våre steder, og våre byer. Vi er ansvarlige for store prosjekter samfunnskritiske bygg som sykehus, skoler, og flyplasser - samt samfunnsplanleggingen gjennom byplaner, verneplaner, utbyggingsstrategier, og lignende.

Med økt fokus på klimaendringer og energieffektivisering, og de store påfølgende omstillingene i byggenæringen, vil vårt fagområde være meget viktig for å oppnå de nasjonale og internasjonale forpliktelsene Norge er en del av.

Utsynsmeldingen peker også ut framtidige utfordringer og kompetansebehov, og vektlegger spesifikke områder. Arkitekturutdanningen handler om å kombinere realfag, folkehelseperspektiv og estetiske fag for å utdanne kandidater som er i stand til å planlegge og realisere bærekraftige livsmiljøer til samfunnets beste. Av den grunn er det vanskelig å forstå sammenhengen mellom innholdet i meldingen og den foreslåtte endringen i finansieringen.

Samtidig bemerker vi at en rekke rapporter og arbeidsutvalg for KDD har påpekt behovet for arkitektkompetanse i kommunene. Her erkjennes det at den arkitektfaglige kompetansen i kommunene må heves, og at dette kan løses ved å utdanne flere arkitekter per år. Det er likevel uklart hvordan en halvering av finansiering i nye studieplasser er ment å stimulere til en økning i fremtidige studieplasser.

Det er samtidig store etterkrigskull av arkitekter som nå får over i pensjon. For å kunne opprettholde størrelsen på arkitektstanden kan det også være nødvendig å opprette flere studieplasser, og her tenkes det at finansiering må legges til rette for skolene å kunne imøtekomme disse behovene.

Forslag

Vi ber om at finansieringskategoriene i Utsynsmeldingen revurderes slik at utdanningsinstitusjonene vil kunne ha realistisk mulighet til å opprette nye studieplasser i arkitektur i takt med de fremtidige kompetansebehovene.

Med vennlig hilsen

Norske arkitekters landsforbund

Adnan Harambasic
President i Norske arkitekters landsforbund

Kari Bucher
Generalsekretær i Norske arkitekters
landsforbund

Kai Reaver
Fagsjef i Norske arkitekters landsforbund